

Směrnice vedoucího katedry geografie č. 1/2024

Část I.

Obecná ustanovení

Čl. 1

- 1) Tuto směrnici vydává vedoucí katedry geografie (dále též jen „vedoucí katedry“) na základě čl. 22 opatření děkana č. 7/2017 o studiu v bakalářských a magisterských studijních programech ve znění změn provedených opatřením děkana č. 8/2019, č. 11/2021 a změn provedených opatřením děkana č. 7/2024.
- 2) Tato směrnice zejména konkretizuje pravidla obsažená v opatření děkana týkající se státní závěrečné zkoušky (dále jen „SZZ“) nebo její části garantované katedrou. Dále může ukládat povinnosti jednotlivým členům katedry, a to za účelem realizace postupů stanovených opatřením děkana.

Část II.

Oborová část SZZ

Čl. 2

Zkouška z předmětu SZZ

- 1) Oborová část SZZ zpravidla zahrnuje několik samostatně hodnocených zkoušek z jednotlivých předmětů SZZ (dále jen "zkouška z předmětu SZZ"). Zkouška z předmětu SZZ se může členit na dílčí součásti; ty jsou však hodnoceny souhrnně jednou známkou za zkoušku z předmětu SZZ.
- 2) Katedra garantuje tyto zkoušky z předmětu SZZ:
 - a) KGE/7Q1 Zeměpis se zaměřením na vzdělávání na 2. stupni ZŠ, bakalářská SZZ specializace Zeměpis se zaměřením na vzdělávání.
 - b) KGE/0Q1 Učitelství pro 2. stupeň základních škol se specializací Zeměpis, magisterská SZZ studijního programu Učitelství pro 2. stupeň ZŠ se specializací Zeměpis.

Čl. 3

Zkouška z předmětu KGE/7Q1 Zeměpis se zaměřením na vzdělávání na 2. stupni ZŠ

- 1) Do zkoušky ústí tyto povinné předměty:
 - a) KGE/7KA Kartografie
 - b) KGE/7PG Planetární geografie

- c) KGE/7GP2 Geografický proseminář II.
- d) KGE/7FG1 Fyzická geografie I. – geologie, pedologie
- e) KGE/7SG1 Sociální geografie I. – geografie obyvatelstva, demografie, geografie sídel
- f) KGE/7FG2 Fyzická geografie II. – meteorologie, klimatologie, hydrologie
- g) KGE/7SG2 Sociální geografie II. – geografie zemědělství, geografie průmyslu
- h) KGE/7FG3 Fyzická geografie III. – geomorfologie, biogeografie, ochrana životního prostředí
- i) KGE/7SG3 Sociální geografie III. – geografie dopravy, geografie služeb, geografie cestovního ruchu
- j) KGE/7HG Historická a kulturní geografie
- k) KGE/7FGC Fyzická geografie ČR
- l) KGE/7SGC Sociální geografie ČR

2) Zkouška se člení na tyto dílčí součásti:

- a) Fyzická geografie, kartografie a planetární geografie se zaměřením na vzdělávání.
- b) Sociální geografie se zaměřením na vzdělávání.
- c) Regionální geografie Česka se zaměřením na vzdělávání.

3) Zkouška má písemnou formu. Test se skládá z 10 otázek, které vycházejí z níže uvedených tematických okruhů. Každá otázka v testu může být bodována maximálně 6 body. Celkem je z testu možno získat 60 bodů. Pro úspěšné absolvování testu je třeba dosáhnout alespoň nadpoloviční většiny bodů, tj. 31 bodů. Výsledná známka ze SZZ vychází z počtu bodů dosaženého v testu ve struktuře 60 – 51 bodů = hodnocení výborně, 50 – 41 bodů = velmi dobře, 40 – 31 bodů = hodnocení dobře. Jestliže se student k SZZ dostaví, má se za to, že mu v jejím vykonání nebrání žádné relevantní důvody. Po zahájení SZZ se tak již nemůže domoci omluvy nebo následného anulování výsledku, a to ani ze zdravotních důvodů.

4) Pro dílčí součást Fyzická geografie, kartografie a planetární geografie se zaměřením na vzdělávání platí, že:

- a) má písemnou formu. V rámci zkoušky se hodnotí zejména vymezení problému studentem, znalost základních termínů, uvedení dané problematiky v souvislostech;
- b) tematické okruhy¹ jsou:

1. Stavba a složení Země, geofyzikální vlastnosti Země, litosféra.
2. Základní dělení hornin a jejich charakteristiky.
3. Vznik a složení půd, půdní druhy a typy.
4. Endogenní procesy utváření povrchu Země.
5. Zvětrávání, svahová modelace, eolické procesy a tvary.
6. Fluviální procesy a tvary, krasové jevy a jejich zeměpisné rozšíření.
7. Kryogenní a glaciální procesy a tvary.
8. Geomorfologická činnost oceánů, moří a jezer.
9. Geomorfologická činnost organismů a člověka.
10. Vlastnosti mořské vody, pohyby mořské vody.

¹ Tematické okruhy nejsou shodné s otázkami, na které student odpovídá, vycházejí z nich.

11. Hydrologické poměry vodních toků – říční síť a povodí, vývoj koryta vodního toku, typy odtokových režimů, povodňové ohrožení.
12. Druhy vodních nádrží podle vzniku a jejich zeměpisné rozšíření, fyzikální, chemické a biologické vlastnosti jejich vod.
13. Druhy podzemních vod, hladina podzemní vody a její pohyb, vodní zdroje.
14. Radiační bilance Země, rozložení teploty vzduchu na Zemi a její sezónní změny.
15. Voda v atmosféře – vlhkost vzduchu, kondenzace vodních par, oblačnost, srážky a jejich časové a prostorové rozložení na Zemi.
16. Vznik a dělení tlakových útvarů, časové a prostorové rozložení tlaku vzduchu na Zemi, proudění vzduchu, místní cirkulační systémy.
17. Vzduchové hmoty a všeobecná cirkulace atmosféry.
18. Klasifikace světového klimatu, klimatické pásy Země.
19. Vliv člověka na změny klimatu, klima měst, problematika globálního oteplování.
20. Přírodní rizika – příčiny přírodních rizik a jejich důsledky na člověka.
21. Floristické a faunistické oblasti Země, areál rozšíření organismů a jeho změny.
22. Charakteristika hlavních geobiomů.
23. Planetární geografie – pohyby Země a vesmírných těles, jejich vlivy na Zemi, čas na Zemi.
24. Matematická kartografie – referenční plochy Země, kartografická zobrazení.
25. Hlavní součásti kompozice mapy, prvky mapy, kartografická generalizace.
26. Kartografické vyjadřovací prostředky.
27. Druhy map, metody a mapy tematické kartografie.
28. Státní mapová díla, atlasy, dějiny české a světové kartografie.
29. Země jako vesmírné těleso.
30. Pohyby Země a jejich důsledky na život na Zemi.

c) v testu se k této dílčí součásti vztahují čtyři otázky.

- 5) Pro dílčí součást Sociální geografie se zaměřením na vzdělávání platí, že:
- a) má písemnou formu. V rámci zkoušky se hodnotí zejména vymezení problému studentem, znalost základních termínů, uvedení dané problematiky v souvislostech.
 - b) tematické okruhy² jsou:
 1. Geografie – objekt a předmět studia, členění, uplatnění a metody výzkumu (aplikace v mikroregionu).
 2. Regionalizace, region, typy regionů, geografické pravidelnosti.
 3. Vývoj a rozmístění obyvatelstva na Zemi, demografická revoluce.
 4. Přirozený pohyb obyvatelstva, pohlavní a věková struktura obyvatelstva.
 5. Mechanický pohyb obyvatelstva, problematika migrace.
 6. Rasová, jazyková a národnostní struktura obyvatelstva.
 7. Typy a funkce sídel, sídelní systémy, geografie venkovských sídel.
 8. Geografie městských sídel – proces urbanizace, prostorové struktury města a procesy jejího utváření.
 9. Stádia vývoje světového hospodářství, mezinárodní dělba práce, rozdíly ve vyspělosti a charakteru hospodářství ve světě, hospodářské sektory, HDP aj. ukazatele.
 10. Přírodní a socioekonomické faktory zemědělství, typologie světového zemědělství.

² Tematické okruhy nejsou shodné s otázkami, na které student odpovídá, vycházejí z nich.

11. Rozmístění zemědělských plodin, chovů zvířat, rybolovu a těžby dřeva a jeho podmínění.
12. Těžba nerostných surovin ve světě.
13. Klasifikace průmyslu, odvětvové členění, lokalizační faktory, metody hodnocení průmyslu.
14. Zpracovatelský průmysl a energetika ve světě.
15. Vývoj a současné trendy v dopravě, dopravní odvětví a sítě, dopravní dostupnost a poloha.
16. Odvětví služeb, jejich prostorová organizace, trendy, zahraniční obchod.
17. Cestovní ruch – základní pojmy, formy a předpoklady cestovního ruchu, hlavní oblasti cestovního ruchu ve světě.
18. Geografie kultury a náboženství.
19. Objevování světa a jeho důsledky.

c) v testu se k této dílčí součásti vztahují čtyři otázky.

6) Pro dílčí součást Regionální geografie Česka se zaměřením na vzdělávání platí, že:

- a) má písemnou formu. V rámci zkoušky se hodnotí zejména vymezení problému studentem, znalost základních termínů, uvedení dané problematiky v souvislostech.
- b) tematické okruhy³ jsou:

1. Matematická a fyzicko-geografická poloha Česka.
2. Geologická stavba a geologické členění, půdní poměry.
3. Geomorfologické členění a charakteristiky geomorfologických jednotek do úrovně celků.
4. Klimatické poměry.
5. Hydrografická síť, jezera a vodní nádrže, podzemní voda.
6. Územní ochrana přírody a krajiny, životní prostředí a biogeografické poměry.
7. Vývoj krajiny na našem území, vliv člověka a její proměny v minulosti a současnosti.
8. Sociálně geografická a geopolitická poloha, vývoj hranic, zapojení Česka do mezinárodních struktur.
9. Vývoj obyvatelstva a současné demografické charakteristiky.
10. Vývoj osídlení a současná sídelní struktura.
11. Postsocialistická transformace a současný charakter hospodářství.
12. Zemědělská výroba – podmínky a rozmístění produkce.
13. Průmyslová výroba – odvětvová a regionální struktura.
14. Doprava a dopravní síť v Česku, služby a zahraniční obchod.
15. Cestovní ruch a rekreace, regiony cestovního ruchu.
16. Charakteristiky regionů – Středočeský kraj a Hlavní město Praha.
17. Charakteristiky regionů – Jihočeský kraj.
18. Charakteristiky regionů – Plzeňský kraj.
19. Charakteristiky regionů – Karlovarský kraj.
20. Charakteristiky regionů – Ústecký kraj.
21. Charakteristiky regionů – Liberecký kraj.
22. Charakteristiky regionů – Královéhradecký kraj.
23. Charakteristiky regionů – Pardubický kraj.

³ Tematické okruhy nejsou shodné s otázkami, na které student odpovídá, vycházejí z nich.

24. Charakteristiky regionů – Kraj Vysočina.
25. Charakteristiky regionů – Jihomoravský kraj.
26. Charakteristiky regionů – Olomoucký kraj.
27. Charakteristiky regionů – Zlínský kraj.
28. Charakteristiky regionů – Moravskoslezský kraj.

c) v testu se k této dílčí součásti vztahují dvě otázky.

Čl. 4

Zkouška z předmětu KGE/0Q1 Učitelství pro 2. stupeň základních škol se specializací Zeměpis

- 1) Do zkoušky ústí tyto povinné předměty:
 - a) KGE/0GA Regionální geografie Asie
 - b) KGE/0GE Regionální geografie Evropy
 - c) KGE/0D1 Didaktika geografie I
 - d) KGE/0GAM Regionální geografie Ameriky
 - e) KGE/0GAA Regionální geografie Afriky, Austrálie a Oceánie
 - f) KGE/0D2 Didaktika geografie II
 - g) KGE/0PG Politická geografie a problémové oblasti světa
 - h) KGE/0EG Environmentální geografie a udržitelný rozvoj
 - i) KGE/0GT Aktuální geografická témata a jejich didaktická aplikace

- 2) Zkouška se člení na tyto dílčí součásti:
 - a) Regionální geografie Evropy a světa.
 - b) Globální a problémová témata geografie.
 - c) Didaktika geografie – teoretická část.
 - d) Didaktika geografie – praktická část .

- 3) Zkouška má ústní formu. Čas určený na přípravu je přibližně 30 minut. Komise posuzuje při stanovení známky zejména vymezení problému studentem, znalost základních termínů, znalost literatury, uvedení dané problematiky v souvislostech a schopnost didaktické transformace daného tématu. O výsledku zkoušky rozhoduje komise na základě hlasování. Při rovnosti hlasů se hlasuje do té doby, než se se dojde k rozhodnutí nadpoloviční většinou. Výsledná známka vychází z hodnocení tří dílčích vylosovaných otázek, přičemž, aby byla výsledná známka lepší nebo rovna dobře, nesmí žádná z dílčích otázek být hodnocena stupněm nevyhověl(a). Jestliže se student k SZZ dostaví, má se za to, že mu v jejím vykonání nebrání žádné relevantní důvody. Po zahájení SZZ se tak již nemůže domoci omluvy nebo následného anulování výsledku, a to ani ze zdravotních důvodů.

- 4) Každý student je povinen při zahájení SZZ předložit seznam prostudované literatury k SZZ. Seznam musí být vytištěný na samostatném papíře s označením jména a příjmení studenta, jeho studijního oboru a studijního čísla. Seznam musí obsahovat minimálně 15 titulů (maximálně 5 odborných článků, minimálně 10 monografií) z fyzické, sociální, regionální geografie a didaktiky geografie. Seznam doporučených titulů je uveden na webových stránkách katedry geografie.

- 5) Pro dílčí součást Regionální geografie Evropy a světa platí, že:
 - a) má ústní formu. Trvá zhruba 10 minut. Student/ka použije losovací zařízení k náhodnému vygenerování čísla tematického okruhu. Předseda komise pro SZZ nebo jím pověřený člen komise pro SZZ zadá studentovi po vylosování tematického okruhu konkrétní otázku na základě vylosovaného okruhu a předloženého seznamu prostudované literatury (viz bod 4 čl. 4). V rámci zkoušky se hodnotí zejména vymezení

problému studentem, znalost základních termínů, uvedení dané problematiky v souvislostech a schopnost didaktické transformace daného tématu. V případě, že student neodpovídá správně na zadanou otázku a komise zjistí při SZZ jeho hlubší neznalosti, může být čas zkoušky delší než 10 minut.

b) tematické okruhy⁴ jsou:

Regionální geografie Evropy a světa

(u jednotlivých regionů vždy charakteristika jejich postavení ve světě a specifík, složek přírodního a sociálního prostředí, společných a rozdílných znaků jednotlivých států atd.)

1. Německo
2. Alpské země (Švýcarsko, Rakousko, Slovinsko)
3. Polsko, Slovensko, Maďarsko
4. Severské státy
5. Britské ostrovy
6. Francie a Benelux
7. Pyrenejský poloostrov
8. Itálie a Řecko
9. Balkán.
10. Pobaltí, Bělorusko, Ukrajina, Moldavsko
11. Rusko
12. Japonsko a Korea
13. Čína
14. Jihovýchodní Asie
15. Jižní Asie
16. Střední Asie, Zakavkazsko, Turecko
17. Jihozápadní Asie (bez Turecka)
18. Severní Afrika a Sahel
19. Západní a střední Afrika
20. Východní a jižní Afrika
21. Austrálie, Oceánie, Antarktida
22. Kanada
23. USA
24. Střední Amerika
25. Andské státy (Chile, Bolívie, Peru, Ekvádor, Kolumbie, Venezuela)
26. Brazílie a státy oblasti La Plata

- a) Pro dílčí součást Globální a problémová témata geografie platí, že má ústní formu. Trvá zhruba 10 minut. Student/ka použije losovací zařízení k náhodnému vygenerování čísla tematického okruhu. Předseda komise pro SZZ nebo jím pověřený člen komise pro SZZ zadá studentovi po vylosování tematického okruhu konkrétní otázku na základě vylosovaného tematického okruhu a předloženého seznamu prostudované literatury (viz bod 4 čl. 4). V rámci zkoušky se hodnotí zejména vymezení problému studentem, znalost základních termínů, uvedení dané problematiky v souvislostech a schopnost didaktické transformace daného tématu. V případě, že student neodpovídá správně na zadanou otázku a komise zjistí při SZZ jeho hlubší neznalosti, může být čas zkoušky delší než stanovených 10 minut.

⁴ Tematické okruhy nejsou shodné s otázkami, na které student odpovídá, vycházejí z nich.

b) tematické okruhy⁵ jsou:

Globální a problémová témata geografie
(obecné uvedení problematiky, důraz na globální časoprostorové souvislosti,
vysvětlení příčin a důsledků, globální kontext, srovnání rozdílů ve světě).

1. Makroregionální členění světa, charakteristiky a srovnání světových makroregionů.
2. Globalizační procesy, světový systém, jádrové a periferní oblasti světa.
3. Globální problémy – příroda (půda, zdroje, voda, vzduch; příčiny, dopady, budoucí rizika, možnosti řešení).
4. Globální problémy – lidská společnost (v chudém x bohatém světě; příčiny, dopady, budoucí rizika, možnosti řešení).
5. Člověk a kulturní krajina, antropogenní procesy v krajině a jejich důsledky (na příkladu ČR). Geopolitika a politický systém světa (vysvětlení, rozložení moci ve světě, tendence a zájmy velmocí, osy politické spolupráce a napětí ve světě).
6. Vývoj politické mapy světa a Evropy.
7. Stát, státní moc a suverenita; formy vlády a typologie států ve světě.
8. Integrovaná uskupení ve světě (mimo EU).
9. EU – vývoj, instituce, funkce, cíle a roviny politiky EU; rozdíly mezi státy EU.
10. Problémové oblasti Evropy a postsovětského prostoru .
11. Problémové oblasti Asie.
12. Problémové oblasti Afriky a Ameriky.
13. Regionálně-geografické aspekty rozložení stálých a sezónních tlakových útvarů.
14. Regionálně-geografické aspekty rozložení mořských proudů ve světových oceánech.
15. Regionálně-geografické aspekty mechanického a chemického zvětrávání reliéfu.
16. Regionálně-geografické aspekty rozšíření půdních typů ve světě.
17. Regionálně-geografické aspekty rozšíření geobiomů v závislosti na měnícím se prostředí.
18. Problematika demografických procesů a migrace obyvatel v globálním kontextu.
19. Geografické aspekty vývoje a rozmístění obyvatelstva ve světě.
20. Rasová, jazyková a národnostní struktura obyvatelstva ve světě.
21. Světové hospodářství (stádia vývoje, mezinárodní dělba práce, rozdíly ve vyspělosti a charakteru hospodářství ve světě, hospodářské sektory, HDP aj. ukazatele).
22. Regionálně-geografické aspekty a rozmístění zemědělství ve světě.
23. Regionálně-geografické aspekty a rozmístění těžby nerostných surovin ve světě.
24. Regionálně-geografické aspekty a rozmístění průmyslu a energetiky ve světě.
25. Regionálně-geografické aspekty a rozmístění dopravy a služeb ve světě.
26. Regionálně-geografické aspekty a rozmístění cestovního ruchu ve světě.

7) Pro dílčí součást Didaktika geografie – teoretická část platí, že:

- a) má ústní formu. Trvá zhruba 10 minut. Student/ka použije losovací zařízení k náhodnému vygenerování čísla tematického okruhu. Předseda komise pro SZZ nebo jím pověřený člen komise pro SZZ zadá studentovi po vylosování tematického okruhu konkrétní otázku na základě vylosovaného okruhu a předloženého seznamu prostudované literatury (viz bod 4 čl. 4). V rámci zkoušky se hodnotí zejména vymezení

⁵ Tematické okruhy nejsou shodné s otázkami, na které student odpovídá, vycházejí z nich.

problému studentem, znalost základních termínů, uvedení dané problematiky v souvislostech a schopnost didaktické transformace daného tématu. V případě, že student neodpovídá správně na zadanou otázku a komise zjistí při SZZ jeho hlubší neznalosti, může být čas zkoušky delší než stanovených 10 minut.

b) tematické okruhy⁶ jsou:

Didaktika geografie – teoretická část:

1. Mezinárodní charta geografického vzdělávání a její filozofie. Didaktika geografie jako vědní disciplína. Didaktická analýza daného očekávaného výstupu žáka, očekávaný výstup RVP: žák porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit.
2. Soudobé učební dokumenty (Strategie 2030+, RVP ZV, ŠVP). Vliv Rámcového vzdělávacího programu (RVP) pro ZV na koncepci výuky zeměpisu konkrétního učitele (ukotvení geografického učiva ve vzdělávacích programech a školních kurikulech). Didaktická analýza daného očekávaného výstupu žáka, očekávaný výstup RVP: žák aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny.
3. Rámcový vzdělávací program pro ZV – klíčové kompetence, průřezová témata a jejich provázanost se vzdělávacím oborem zeměpis. Didaktická analýza daného očekávaného výstupu žáka, očekávaný výstup RVP: žák vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy.
4. Současné učebnice zeměpisu pro základní školy a geografické časopisy se zaměřením na vzdělávání, jejich obsah, kvalita a kritéria hodnocení, včetně možností jejich využití ve výuce. Didaktická analýza daného očekávaného výstupu žáka, očekávaný výstup RVP: žák uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí.
5. Vyučovací metody zeměpisu a jejich základní charakteristika a použití v praktické výuce na základní škole (zvážit pozitiva/negativa vedení výuky skrze zvolené výukové metody). Didaktická analýza daného očekávaného výstupu žáka, očekávaný výstup RVP: žák porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků.
6. Organizační formy vyučování zeměpisu vhodné pro II. stupeň ZŠ se specifikací rozdílů při výuce ve školní třídě a při terénní práci. Didaktická analýza daného očekávaného výstupu žáka, očekávaný výstup RVP: žák posoudí, jak přírodní podmínky souvisejí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel.
7. Základní struktura vyučovací hodiny zeměpisu a její specifika. Didaktická analýza daného očekávaného výstupu žáka, očekávaný výstup RVP: žák prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů.
8. Hodnocení a základní způsoby ověřování znalostí a dovedností žáků, způsoby evaluace a klasifikace práce žáka. Příklady možné reflexe. Didaktická analýza daného očekávaného výstupu žáka, očekávaný výstup RVP: žák porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států.
9. Mapa jako zdroj geografických informací. Vysvětlit využití různých mapových zdrojů ve výuce zeměpisu (školní zeměpisné atlasy, turistické mapy, plány aj.). Didaktická analýza daného očekávaného výstupu žáka, očekávaný výstup RVP: žák používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii.

⁶ Tematické okruhy nejsou shodné s otázkami, na které student odpovídá, vycházejí z nich.

10. Klíčové dovednosti a kompetence učitele zeměpisu, praktiky možné sebereflexe. Wellbeing – vztah učitele a žáka. Didaktická analýza daného očekávaného výstupu žáka, očekávaný výstup RVP: žák lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech.
11. Integrované pojetí výuky zeměpisu, mezipředmětové vazby, koncept STEM ve vzdělávání zeměpisu na 2. stupni ZŠ. Didaktická analýza daného očekávaného výstupu žáka, očekávaný výstup RVP: žák zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje.
12. Místní region a krajina ve výuce zeměpisu; specifika výuky. Specifikovat "geografický způsob myšlení", resp. klasický přístup geografa ke studiu krajinné sféry. Didaktická analýza daného očekávaného výstupu žáka, očekávaný výstup RVP: žák zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich.
13. Pracovní listy, dotazníky a učební úlohy a jejich význam a specifika při výuce zeměpisu na 2. stupni ZŠ. Zásady tvorby testu a jeho hodnocení. Didaktická analýza daného očekávaného výstupu žáka, očekávaný výstup RVP: žák porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost.
14. Využití moderních informačních technologií a geografických dat ve výuce zeměpisu. Zhodnotit výhody a nevýhody použití internetu, možných vzdělávacích aplikací, virtuální reality či nástrojů GIS ve výuce na 2. stupni ZŠ, zásady jejich použití. Didaktická analýza daného očekávaného výstupu žáka, očekávaný výstup RVP: žák rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu.
15. Charakteristika netradičních metod a forem výuky zeměpisu (týmové učení), didaktické zeměpisné hry (klasické či interaktivní aj. z pohledu jejich cílů a přínosu ve výuce na 2. stupni ZŠ. Didaktická analýza daného očekávaného výstupu žáka, očekávaný výstup RVP: žák lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny.
16. Terénní výuka zeměpisu (geolaboratoř, školní zeměpisný pozemek) – cíle, význam, organizace terénní výuky v rozdílných prostředích (město × venkov), exkurze, zeměpisné vycházky. Zásady bezpečnosti práce při výuce. Didaktická analýza daného očekávaného výstupu žáka, očekávaný výstup RVP: žák posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace.
17. Globální rozvojové vzdělávání – specifika, cíle a jeho význam a zařazení v rámci výuky zeměpisu na 2. stupni ZŠ. Didaktická analýza daného očekávaného výstupu žáka, očekávaný výstup RVP: žák porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost.
18. Projektová výuka: zásady a její využití ve výuce zeměpisu včetně kritérií pro hodnocení, školní geografický projekt, badatelsky orientované vyučování v hodinách zeměpisu. Didaktická analýza daného očekávaného výstupu žáka, očekávaný výstup RVP: žák porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajiny.
19. Výtvarný projev ve výuce zeměpisu a jeho funkce: náčrty, schémata a obrazy (fotografie) při výuce. Práce s odborným textem, cestopisem či videem ve výuce. Didaktická analýza daného očekávaného výstupu žáka, očekávaný výstup RVP: žák ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu.
20. Specifika a zásady výuky zeměpisu v rámci distanční či online výuky na 2. stupni ZŠ (MS Teams, Google Meet aj.). Didaktická analýza daného očekávaného výstupu žáka,

očekávaný výstup RVP: žák aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny.

21. Motivace a použití motivačních prvků ve výuce zeměpisu. Didaktická analýza daného očekávaného výstupu žáka, očekávaný výstup RVP: žák lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit.
22. Zásady práce s talentovanými, a naopak slabými žáky ve výuce zeměpisu. Geografické soutěže a jejich hlavní cíl a význam pro výuku zeměpisu na 2. stupni ZŠ. Didaktická analýza daného očekávaného výstupu žáka, očekávaný výstup RVP: : žák ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu.
23. Cíle výuky zeměpisu na 2. stupni ZŠ aneb Co znamená učit zeměpis? Didaktická analýza daného očekávaného výstupu žáka, očekávaný výstup RVP: žák uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů).
24. Praktická výuka zeměpisu na 2 stupni ZŠ – zásady, specifika, možnosti využití přístrojového měření a experimentu ve školní lavici a v terénu. Didaktická analýza daného očekávaného výstupu žáka, očekávaný výstup RVP: žák hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu.

8) Pro dílčí součást Didaktika geografie – praktická část platí, že:

- a) Student/ka si připraví vlastní vyučovací hodinu v podobě mikrovýstupu/ukázky výukové hodiny v délce **15 minut**. Po ní bude následovat krátká diskuze a reflexe prezentované ukázky v rozsahu **5 minut**.

Tematická náplň a podoba vlastních výukových hodin/mikrovýstupů je primárně určena **pro 2. stupeň základní školy**.

V rámci výstupu je vždy třeba představit a jasně **formulovat konkrétní výukové cíle**, přesnou **strukturu** ukázkové hodiny/mikrovýstupu a **vybrané metody výuky**.

Student/ka si povinně připraví i **dílčí úlohy** vedoucí k naplnění cílů hodiny pro žáky a jejich kompetencí např. v podobě didaktických her, pracovního listu, testu, samostatné či skupinové úlohy apod. Tyto dílčí výstupy je student/ka povinen/povinna vždy předložit a prezentovat v rámci mikrovýstupu. Student/ka může v této části využít i vlastní materiály ze svého studentského portfolia. V průběhu realizace mikrovýstupu/vlastní ukázkové hodiny student/ka prokazuje svou odbornou způsobilost a znalost vybrané problematiky, jak z pohledu odborného, tak i praktického a z pozice budoucího pedagoga. Prakticky realizuje dílčí část hodiny před odbornou komisí SZZ.

Volba 4 témat mikrovýstupů/vlastních ukázkových hodin

Student/ka se na SZZ přihlásí v rámci řádného zápisu prostřednictvím STAG. Do určeného termínu, který je řádně vyhlášen před SZZ katedrou geografie PF JU v ČB, **si každý/á student/ka povinně zvolí jedno téma** v rámci každého ze **4 okruhů témat** pro mikrovýstupy/vlastní ukázkové hodiny. Pro SZZ student/ka zpracuje vlastní didaktickou přípravu **na čtyři zvolená témata a v den státní závěrečné zkoušky si na losovacím zařízení vylosuje jedno téma**, které předvede jako vlastní ukázkovou hodinu/mikrovýstup komisi pro SZZ.

- b) Student je povinen předložit i didaktické portfolio, jehož náplň může být v průběhu SZZ případně diskutována. Pro odevzdávané portfolio na katedře geografie (dále jen KGE) platí následující požadavky:

Studenti/tky učitelství pro 2. stupeň základních škol se specializací Zeměpis jsou povinni předložit před konáním SZZ na KGE své studentské portfolio v souladu s čl. 19 odst. 2. Toto portfolio si studenti/tky zakládají již v průběhu bakalářského studia. Portfoliem studenti/tky při SZZ prokazují získané pedagogické a oborově didaktické zkušenosti a dovednosti, které získali/y během studia či v rámci své zájmové činnosti zaměřené pedagogickým směrem (vedení dětských táborů, zájmových kroužků, doučování, účast na grantové činnosti aj.). Stěžejní část portfolio tvoří záznamy z oborové asistentské praxe, průběžné oborové praxe a souvislé pedagogické praxe. Student/ka do portfolio vkládá veškeré své přípravy na výuku, reflexe z vyučovacích hodin a jiné materiály, které by v budoucnu mohly obohatit jeho pedagogickou činnost. Součástí je i vyplněný Kompetenční rámec absolventa/tky učitelství. Portfolio je povinnou součástí SZZ na KGE a podílí se na výsledném hodnocení studenta u SZZ. Kvalitně vytvořené studentské portfolio může, po absolvování SZZ, sloužit jako vhodný doplněk profesního CV při hledání zaměstnání pedagogického zaměření. Samotné portfolio tvoří v úvodu stručné CV studenta/tky, které jej/ji představuje, včetně jeho/jejich zájmů. Následuje obsah samotného portfolio s uvedením všech praxí (typ praxe, místo konání, ročník, role studenta/tky na praxi), které absolvoval/a. Následně student/ka naplní portfolio výše uvedenými materiály a dokumenty.

c) tematické okruhy/ jsou:

A. PŘÍRODNÍ PROSTŘEDÍ

- A.01 Sluneční soustava.
- A.02 Oběh Země kolem Slunce a jeho důsledky.
- A.03 Rotační pohyby Země a jejich důsledky.
- A.04 Orientace na Zemi – zeměpisné souřadnice, určování zeměpisné polohy.
- A.05 Výškopis a polohopis na mapách.
- A.06 Základní stavba a složení zemského tělesa.
- A.07 Litosférické desky a důsledky jejich pohybů.
- A.08 Voda jako exogenní činitel.
- A.09 Vliv endogenních činitelů na reliéf.
- A.10 Mapa (druhy map, měřítko mapy, mapové značky).
- A.11 Velký a malý oběh vody v krajině.
- A.12 Místní větry.
- A.13 Skleníkový efekt a jeho vliv na Zemi.
- A.14 Zákon půdní zonality.
- A.15 Charakteristika, hlavní znaky a specifika vybraného biomu světa.

B. SPOLEČENSKÉ A HOSPODÁŘSKÉ PROSTŘEDÍ

- B.01 Dynamika vývoje obyvatelstva na Zemi.
- B.02 Rozmístění obyvatel na Zemi.
- B.03 Jazyková struktura obyvatelstva.
- B.04 Náboženská struktura obyvatelstva.
- B.05 Sídlní systémy.
- B.06 Porovnání silných a slabých stránek námořní a letecké dopravy.
- B.07 Integrace států (bezpečnostní a hospodářská seskupení).
- B.08 Hlavní světová konfliktní ohniska.

- B.09 Globální ekologické a environmentální problémy lidstva.
- B.10 Význam a rozmístění světového průmyslu (hlavní průmyslové regiony).
- B.11 Mezinárodní obchod (trasy, hlavní komodity, význam a současné trendy).
- B.12 Státní zřízení.
- B.13 Aktuální trendy ve vývoji osídlení.
- B.14 Principy a zásady ochrany přírody a životního prostředí .
- B.15 Jádrové a periferní oblasti hospodářství a jejich problémy.

C. REGIONÁLNÍ GEOGRAFIE ČR

- C.01 Poloha území České republiky v rámci Evropy.
- C.02 Základní geologická stavba ČR a její vliv na přírodní podmínky.
- C.03 Základní etnografické regiony ČR a jejich hlavní znaky.
- C.04 Environmentální důsledky těžby nerostných surovin v ČR
- C.05 Základní půdní typy v ČR a jejich výskyt.
- C.06 Říční síť v ČR, její vznik a současná podoba.
- C.07 Hlavní oblasti cestovního ruchu v ČR (aneb Kam se v ČR podívat a proč?).
- C.08 Porovnání silných a slabých stránek silniční a železniční dopravy v ČR.
- C.09 Jádrové a periferní oblasti ČR.
- C.10 Místní region na příkladu vybraného území.
- C.11 Hlavní specifika, charakteristika a porovnání krajů ČR (na příkladu 2 vybraných krajů ČR).
- C.12 Obyvatelstvo – základní demografické charakteristiky.
- C.13 Památky UNESCO v ČR.
- C.14 Sídlní struktura v ČR.
- C.15 Základní struktura ekonomiky ČR.

D. REGIONY SVĚTA

- D.01 Severní Evropa
- D.02 Jižní Evropa
- D.03 Latinská Amerika
- D.04 Andské státy
- D.05 Austrálie
- D.06 Jižní Asie
- D.07 Země Arabského poloostrova
- D.08 Severní Afrika
- D.09 Země Guinejského zálivu
- D.10 Ostrovní státy Asie
- D.11 Oceánie
- D.12 Státy Korejského poloostrova
- D.13 Kanada
- D.14 Polární oblasti
- D.15 Světový oceán

ČÁST III.

Kvalifikační práce

Čl. 5

Obsahové a formální požadavky

- 1) Minimální rozsah bakalářské práce činí 30 normostran, minimální rozsah diplomové práce činí 50 normostran. Do minimálního rozsahu bakalářských i diplomových prací se započítávají všechny formální náležitosti práce včetně titulní strany a prohlášení podle čl. 16 odst. 7 písm. d) opatření děkana; nezapočítávají se však přílohy práce. Maximální rozsah bakalářské a diplomové práce není stanoven.
- 2) Při psaní a odevzdávání bakalářských a diplomových prací je třeba respektovat obecné zásady tvorby kvalifikačních prací na PF JU (viz [opatření děkana č. 7/2017](#)).
- 3) Citace v závěrečných kvalifikačních pracích se řídí citační normou doporučenou Českou geografickou společností. Seznam literatury musí být řazen abecedně podle příjmení autora. Bibliografické citace musí odpovídat vzorům uvedeným na webových stránkách katedry geografie.
- 4) Obsahové a formální požadavky na kvalifikační práci vycházející ze specifík oboru. Obecně by měly být dodrženy následující zásady:
 - kvalitní práce s literaturou, ve které je zastoupená také cizojazyčná literatura; zdroje dat je třeba bezpodmínečně a důsledně citovat, plagiátorství je nepřipustné;
 - správné použití citačního úzu (v textu, v seznamu literatury);
 - název práce, stejně tak i cíle práce je možné měnit dle podmínek uvedených v opatření děkana č. 7/2017;
 - mapové přílohy musí být vypracovány dle kartografických pravidel;
 - text kvalifikační práce musí být gramaticky správně; důležitá je formální úprava práce (odstavce, nadpisy a jejich číslování ...); doporučené je řádkování 1,5 a velikost písma (Calibri), všechny přílohy musí mít názvy a být očíslovány;podmínkou odevzdání práce je splnění zápočtů – KGE/7SB2, KGE/0ZRDP.
- 5) Kritéria hodnocení jsou uvedena ve formulářích posudků kvalifikačních prací. Formuláře jsou dostupné na stránkách KGE.

Čl. 6

Obhajoba kvalifikační práce

Obhajoba kvalifikační práce probíhá před komisí pro SZZ a obhajoby kvalifikačních prací. V rámci obhajoby student v časovém limitu 10 minut představí práci formou PPT prezentace, zejména cíle práce, hypotézy, teoretické ukotvení problematiky, hlavní výsledky práce a závěr. Po představení práce se přečtou její posudky. Pokud není u obhajoby přítomen vedoucí nebo oponent práce, předseda komise nebo jím pověřený člen přečte posudek za nepřítomné. Poté má student možnost vyjádřit se k posudkům, resp. reagovat na otázky a připomínky z posudků. Zpravidla pak následuje diskuze nad tématem práce, případně jsou položeny doplňující otázky. O výsledné známce rozhoduje komise hlasováním. Přihlíží se ke známkám z posudků, celkové kvalitě práce a její samotné obhajobě.

Čl. 7

Povinnosti vedoucích a oponentů kvalifikačních prací

Student si téma své kvalifikační práce vybírá z nabízeného seznamu témat zveřejňovaného v průběhu zimního semestru příslušného akademického roku na internetových stránkách katedry a na nástěnce katedry. Preferované téma pak konzultuje s potenciálním vedoucím práce. V odůvodněných případech je možné, aby se vedoucím kvalifikační práce obhajované na katedře geografie PF JU stal externí školitel. O této možnosti rozhoduje vždy vedoucí katedry. Zároveň je v takovém případě jmenován školitel-konzultant z katedry, který dohlíží na dodržení formálních a dalších zásad tvorby kvalifikačních prací na katedře geografie. Na základě vzájemné dohody o tématu práce, její koncepci a předběžném termínu odevzdání, vytvoří vedoucí práce v termínu určeném harmonogramem akademického roku zadání kvalifikační práce. Zadání pak odevzdá vedoucímu katedry, který zajistí jeho oficiální schválení děkanem fakulty. Vedoucí, resp. školitelé-konzultanti pak práci konzultují, vždy však na základě vlastní iniciativy studenta. Po splnění všech podmínek (zejména katedrálních seminářů a zápočtů vztahujících se ke kvalifikační práci) může student, v termínu určeném harmonogramem akademického roku, jeho kvalifikační práci předložit k obhajobě. Na základě rozhodnutí vedoucího katedry jsou k jednotlivým kvalifikačním pracím předloženým k obhajobě, určení oponenti práce. Vedoucí i oponent kvalifikační práce jsou pak povinni prostřednictvím sekretariátu katedry vložit posudky na kvalifikační práci do IS/STAG nejpozději 5 dnů před samotnou obhajobou.

ČÁST IV.

Závěrečná ustanovení

Čl. 8

Závaznost, aplikovatelnost a výklad směrnice

Pravidla obsažená v směrnici jsou závazná pro všechny, jichž se týkají, a to i pro vedoucího katedry. Změna v osobě vedoucího katedry nemá na pravidla uvedená v této směrnici vliv. Změny v pravidlech lze činit jen vydáním nové směrnice, podle platného opatření děkana č. 7/2017. Vyjde-li najevo rozpor směrnice vedoucího katedry s některým opatřením děkana, proděkana, rektora, prorektora, vnitřním předpisem JU nebo PF nebo se zákonem, použije se přednostně ustanovení, které není obsaženo v směrnici vedoucího katedry. Výkladem směrnice je pověřen proděkan pro studium. Je-li to vhodné či nezbytné, vyžádá si před provedením výkladu stanovisko vedoucího katedry geografie.

Čl. 9

Zrušující ustanovení

Zrušuje se směrnice vedoucího katedry geografie č. 1/2022.

Čl. 10

Účinnost

Směrnice nabývá účinnosti: 01. 11. 2024

V Českých Budějovicích: 01. 11. 2024

doc. Mgr. Jiří Ryppl, Ph.D.
vedoucí katedry geografie